



P9\_TA(2023)0281

## Ustanowienie unijnego organu ds. etyki

### Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 12 lipca 2023 r. w sprawie ustanowienia unijnego organu ds. etyki (2023/2741(RSP))

(C/2024/4002)

Parlament Europejski,

- uwzględniając Traktat o Unii Europejskiej (TUE), w szczególności jego art. 9, 10, 13, art. 15 ust. 3 i art. 17 ust. 3, oraz Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE), w szczególności jego art. 298,
- uwzględniając wytyczne polityczne na następną kadencję Komisji Europejskiej (2019–2024), przedstawione 16 lipca 2019 r. przez Ursulę von der Leyen jako kandydatkę na przewodniczącą Komisji Europejskiej,
- uwzględniając swoją rezolucję z 16 września 2021 r. w sprawie wzmocnienia przejrzystości i uczciwości w instytucjach UE poprzez ustanowienie niezależnego unijnego organu ds. etyki <sup>(1)</sup>,
- uwzględniając swoją rezolucję z 15 grudnia 2022 r. w sprawie podejrzeń o korupcję ze strony Kataru oraz szerszej potrzeby przejrzystości i odpowiedzialności w instytucjach europejskich <sup>(2)</sup>,
- uwzględniając swoją rezolucję z 16 lutego 2023 r. w sprawie ustanowienia niezależnego unijnego organu ds. etyki <sup>(3)</sup>,
- uwzględniając swoją rezolucję z 16 lutego 2023 r. w sprawie działań następczych w związku ze środkami, o które zwrócił się Parlament w celu wzmocnienia integralności instytucji europejskich <sup>(4)</sup>,
- uwzględniając komunikat Komisji z 8 czerwca 2023 r. pt. „Wniosek w sprawie międzyinstytucjonalnego organu ds. etyki” (COM(2023)0311),
- uwzględniając art. 132 ust. 2 i 4 Regulaminu,
- A. mając na uwadze, że niezależność, przejrzystość i rozliczalność instytucji publicznych oraz ich wybieralnych przedstawicieli, a także unijnych komisarzy i urzędników są niezwykle ważne dla wzbudzania zaufania obywateli, niezbędnego do tego, aby demokratyczne instytucje funkcjonowały zgodnie z prawem;
- B. mając na uwadze, że niedawne doniesienia o korupcji słusznie nasiliły publiczną i polityczną kontrolę obecnych norm i praktyk w Parlamencie i innych instytucjach;
- C. mając na uwadze, że obecne ramy etyczne są fragmentaryczne w instytucjach, agencjach i organach UE, charakteryzując się różnymi zasadami, procesami i poziomami egzekwowania, co tworzy skomplikowany i trudny do egzekwowania system oraz podważa zaufanie obywateli UE;
- D. mając na uwadze, że niedociągnięcia obecnych unijnych ram etycznych wynikają w dużej mierze z faktu, że ramy te opierają się na podejściu samoregulacyjnym oraz że zasoby i kompetencje są niewystarczające do weryfikacji informacji; mając na uwadze, że utworzenie niezależnego organu ds. etyki powinno się przyczynić do wzmocnienia zaufania do instytucji UE i ich legitymacji demokratycznej;
- E. mając na uwadze, że w TUE i TFUE ustanowiono europejskie ramy zarządzania oparte na podziale władzy, określające oddzielne prawa i obowiązki każdej instytucji;
- F. mając na uwadze, że w rezolucji z 16 września 2021 r. Parlament szeroko poparł wniosek dotyczący ustanowienia niezależnego organu ds. etyki;

<sup>(1)</sup> Dz.U. C 117 z 11.3.2022, s. 159.

<sup>(2)</sup> Dz.U. C 177 z 17.5.2023, s. 109.

<sup>(3)</sup> Teksty przyjęte, P9\_TA(2023)0055.

<sup>(4)</sup> Teksty przyjęte, P9\_TA(2023)0054.

- G. mając na uwadze, że ani razu nie nałożono kary finansowej za naruszenie kodeksu postępowania posłów; mając na uwadze, że w rocznych sprawozdaniach komitetu doradczego ds. postępowania posłów udokumentowano 26 takich naruszeń;
- H. mając na uwadze, że porozumienia międzyinstytucjonalnego między Parlamentem Europejskim, Radą Unii Europejskiej i Komisją Europejską w sprawie obowiązkowego rejestru służącego przejrzystości weszło w życie 20 maja 2021 r.; mając na uwadze, że organizacje pozarządowe będące w centrum afery katarskiej nie zostały zarejestrowane, a mimo to miały nieograniczony dostęp do Parlamentu Europejskiego; mając na uwadze, że w późniejszych doniesieniach ujawniono znaczne deficyty pod względem kontroli i rozliczalności interesariuszy działających w imieniu państw niebędących członkami UE lub finansowanych przez te państwa;
1. zauważa, że wniosek Komisji dotyczący ustanowienia międzyinstytucjonalnego organu ds. etyki jest niezadowalający, nie dość ambitny i nie pozwoli na powstanie niezależnego organu ds. etyki z prawdziwego zdarzenia, o który Parlament zaapelował w rezolucji z 16 września 2021 r., a następnie w rezolucji z 16 lutego 2023 r.;
  2. ubolewa, że Komisja przedstawiła wniosek z dużym opóźnieniem, mimo że przewodnicząca Komisji zobowiązała się do tego w swoich wytycznych politycznych, kiedy wybrano ją na to stanowisko;
  3. z zadowoleniem przyjmuje fakt, że Komisja zamierza ułatwić dialog między instytucjami na temat ustanowienia tego organu zgodnie z wytycznymi politycznymi na kadencję Komisji Europejskiej w latach 2019–2024, co przyczyni się do niezależnego dochodzenia w sprawie obecnych norm i zasad w instytucjach;
  4. ubolewa nad faktem, że Komisja zaproponowała, aby pięciu niezależnych ekspertów zaangażowano jedynie jako obserwatorów, a nie jako pełnoprawnych członków; przypomina, że wniosek Parlamentu z 2021 r. zakładał powstanie dziewięcioosobowego organu, w którym zasiadaliby niezależni eksperci ds. etyki, a nie po jednym członku z każdej instytucji uczestniczącej; ponownie podkreśla, że członkowie organu muszą być niezależni, wybrani w oparciu o swoje kompetencje, doświadczenie i kwalifikacje zawodowe, a także uczciwość osobistą, muszą wykazać się nienaganną postawą etyczną i złożyć oświadczenie o braku konfliktu interesów;
  5. ponownie stoi na stanowisku, że organ ds. etyki powinien móc prowadzić z własnej inicjatywy dochodzenia dotyczące zarzutów naruszenia zasad etycznych przez obecnych lub byłych posłów i pracowników oraz prowadzić dochodzenia na miejscu i dochodzenia oparte na dokumentacji z wykorzystaniem informacji, które zgromadził lub które otrzymał od osób trzecich, oraz powinien mieć prawo do żądania dokumentów administracyjnych, przy jednoczesnym poszanowaniu immunitetu posłów i swobody sprawowania przez nich mandatu oraz przy zachowaniu mających zastosowanie gwarancji proceduralnych; proponuje, aby organowi ds. etyki nadać uprawnienia do zajmowania się indywidualnymi przypadkami na wniosek instytucji uczestniczącej lub na wniosek co najmniej jednego członka organu, w tym jego niezależnych ekspertów;
  6. podkreśla, że organ ten powinien mieć możliwość wydawania właściwym organom odpowiednich instytucji uczestniczących zaleceń dotyczących sankcji; proponuje, aby jego zalecenia podawano do wiadomości publicznej wraz z decyzją podjętą przez daną instytucję lub po upływie terminu;
  7. proponuje, aby niezależni eksperci zajmowali się indywidualnymi sprawami wraz z członkiem organu, który reprezentuje daną instytucję w konkretnym przypadku i mógłby uczestniczyć w obradach organu;
  8. ponownie podkreśla, że organ ds. etyki powinien być w stanie w stosownych przypadkach przyjmować i oceniać deklaracje interesów i aktywa od instytucji uczestniczących;
  9. zaznacza, że organ ten powinien odgrywać rolę zapobiegawczą dzięki podnoszeniu świadomości członków instytucji uczestniczących i doradzaniu im, jak unikać konfliktów interesów; zauważa, że należy jasno określić zakres i kompetencje takiego organu z myślą o należyтым przestrzeganiu autonomii instytucjonalnej i różnic instytucjonalnych, a także funkcji jego członków;

10. ubolewa, że wniosek Komisji dotyczy członków instytucji uczestniczących, ale nie dotyczy pracowników, którzy podlegają wspólnym obowiązkom określonym w regulaminie pracowniczym; ponownie apeluje, aby w zakresie prac organu ds. etyki uwzględnić pracowników instytucji uczestniczących;
11. podkreśla, że organ ten powinien chronić sygnalistów, w szczególności europejskich urzędników publicznych, tak by mogli oni bez strachu przed represjami zgłaszać swoje obawy dotyczące ewentualnych naruszeń obowiązujących przepisów;
12. apeluje o większe ambicje w zakresie organizacji sekretariatu organu ds. etyki oraz o przeznaczenie na niego wystarczających zasobów, co umożliwi temu organowi wykonywanie wszystkich zadań;
13. podkreśla, że organ ds. etyki powinien zapewniać podział władzy i unikać powielania zadań, dlatego jego mandat nie powinien pokrywać się z mandatem Europejskiego Urzędu ds. Zwalczenia Nadużyć Finansowych, Prokuratury Europejskiej, policji i prokuratury krajowej ani Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich;
14. zaleca wzmocnienie wewnętrznych procedur Parlamentu dotyczących postępowania w przypadku naruszeń przepisów, w szczególności kodeksu postępowania, jaśniejsze zdefiniowanie katalogu sankcji oraz przeprowadzenie reformy strukturalnej komitetu doradczego, a także regularne zdawanie publicznych sprawozdań z jego prac; podkreśla, że Parlament prowadzi obecnie przegląd swoich ram instytucjonalnych i podejmie konkretne działania reformatorskie, aby uprościć przepisy oraz zwiększyć ich przejrzystość i skuteczność egzekwowania; zobowiązuje się w szczególności do pilnego zreformowania komitetu doradczego przez wyposażenie go w uprawnienia dochodzeniowe i poprawę egzekwowania wszystkich obowiązujących przepisów, w tym zdolności do bezpośredniego rozpatrywania skarg oraz, co najważniejsze, do decydowania o sankcjach;
15. uważa, że negocjacje w sprawie przejrzystości i etyki trzeba prowadzić z wzorcową przejrzystością; podkreśla, że wszystkie grupy polityczne powinny być reprezentowane w grupie kontaktowej Parlamentu, której zespół negocjacyjny będzie składał sprawozdania, co jest zwykłą praktyką;
16. uważa, że złożony charakter zainteresowanych stron nie powinien być przyczyną dalszych opóźnień w ustanowieniu organu ds. etyki; zobowiązuje się do zakończenia negocjacji międzyinstytucjonalnych do końca 2023 r., tak aby nowy organ ds. etyki mógł zacząć działać najpóźniej na początku następnej kadencji; zobowiązuje się ponadto do rozpoczęcia negocjacji międzyinstytucjonalnych na podstawie stanowiska wyrażonego w rezolucji z 16 września 2021 r.;
17. podkreśla, że w aferze katarskiej organizacje pozarządowe były przypuszczalnie wykorzystywane jako wektory obcej ingerencji w demokrację europejską; apeluje o pilny przegląd obowiązujących przepisów w celu zwiększenia przejrzystości i odpowiedzialności organizacji pozarządowych w ich kontaktach z posłami;
18. apeluje w szczególności, aby ustanowiono solidne standardy dotyczące przejrzystości i dostępu do instytucji obowiązujące podmioty wpisane do rejestru służącego przejrzystości, w tym organizacje pozarządowe; ponownie podkreśla w tym kontekście, że należy przeprowadzić kompleksowy wstępny przegląd finansowy tych podmiotów, zanim zostaną one wpisane do rejestru służącego przejrzystości;
19. przypomina, że zjawisko „drzwi obrotowych” dotyczy również organizacji pozarządowych, i apeluje o dalszą – pilnie potrzebną – analizę tego rodzaju konfliktów interesu; podkreśla, że członkowie organu ds. etyki muszą w każdym okolicznościach unikać konfliktów interesów i w związku z tym muszą niezwłocznie zrezygnować z prac nad dossier mających związek z obszarem działalności organizacji pozarządowych, od których otrzymują wynagrodzenie;
20. zobowiązuje swoją przewodniczącą do przekazania niniejszej rezolucji pozostałym instytucjom i organom doradczym wymienionym w art. 13 Traktatu o Unii Europejskiej.